

Марія Вакалюк-Дорошенко

Великому
м. Степану Юрчику -
на добру і на славу -
автор Фрагментів Марія.

20.07.95. 11666

Одкровення

ЛВІВ
Львівське відділення
Української асоціації письменників
1994

МАРІЯ ВАКАЛЮК-ДОРОШЕНКО —
 УКРАЇНЬСЬКА ПИСЬМЕННИЦЯ, АВТОР БАГАТЬОХ
 ПРОЗОВИХ І ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ, ПЕРЕКЛАДАЧ.
 В КНИЗІ "ОДКРОВЕННЯ" /КНИГА ПЕРША/
 ВОНА В КОРОТКІЙ ПРОЗОВІЙ ФОРМІ
 ПЕРЕДАЄ ДУМКИ, ЯКІ ЇЇ ЯВЛЯЮТЬ СОБОЮ
 РОЗМОВУ ПИСЬМЕННИЦІ З ЛЮДЬМИ, ЩО ЇЇ ОТОЧУЮТЬ.
 ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ — ЦЕ ВЛУЧНІ,
 ПРИТАМАНІ НАРОДОВІ ВИСЛОВЛЮВАННЯ,
 ЧАСТО НЕ ПОЗБАВЛЕНІ ГУМОРИСТИЧНОГО ВІДТІНКУ.
 ВОНИ МАЮТЬ ПОЛІТИКО-ФІЛОСОФСЬКЕ,
 ПОБУТОВЕ ЗАБАРВЛЕННЯ,
 Є СВОЄРИДНИМ ВІДГУКОМ НА БАГАТО МОМЕНТІВ
 СУЧАСНОГО ЖИТТЯ.

Редактор
 Ю.В. Кирилов

Випуск цієї книги здійснено за сприянням Ярослава Бетліва (СП "РОСАП", Львів).
 Автор висловлює йому велику вдячність.

47026402-003

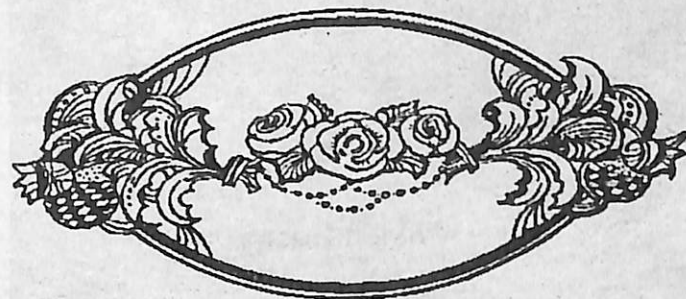
В

Без оголошення

94

ISBN 5-7707-4986-5

© Марія Вакалюк-Дорошенко, 1994

ВІД АВТОРА

Кожний, хто знайомий з моєю творчістю, в праві запитати, чому я перейшла на короткі форми. Справді, після виходу в світ моїх чотирьох повістей — "Моноліт" /1968/, "Важкий хліб" /1976/, "Бар'єр" /1980/, "Порив" /1985/, великої збірки постичних творів "Книга болю" /1990/, кількох перекладених мною у різні роки /у спів-авторстві з К.Марушак/ романів болгарських авторів — таке запитання закономірне. А відповідь — проста: хотілося відгукнутись на більшу кількість подій, які відбуваються в Україні сьогодні /починаючи з 1990/. І прийнята мною форма запитань і відповідей дала можливість обсервувати ці події, акумулювати їх в собі і подати читачеві згусток думок, що вбирають головну суть тієї чи іншої проблеми з різних сфер життя, стосунків між людьми. Гадаю, назва даної книги — "Одкровення" — відбиває її задум. Таких книг написано три. Дві інші чекають свого видання. Сподіваюсь: таке станеться.

Одночасно працюю і над постичними творами, прозовими мініатюрами та оповіданнями. Планую з часом повернутися до написання нової повісті.

1994

МАРІЯ ВАКАЛЮК-ДОРОШЕНКО

— Про що ти, Сергійку, мріси?
— Я думаю, як відправитись у космос.

- Що ви думаете про політичну кризу в нашій країні?
- Вона народила кризу духовну.

- Як ви живете сьогодні?
- Надією на кращі часи.

- Із встановленням у нас ринку появляються безробітні, про яких держава змушена буде дбати. Як це пояснити?
- Краще не мати безробітних, ніж турбуватися про них.

- Чи в нашій країні можна розбагатіти?
- Не приймаючи виклику долі, не розбагатієш.

- Що можна сказати про рівень культури у нас?
- У нашій культурі відсутній будь-який рівень.

- Що означає: "Він – своя людина"?
- Це значить: "Він – нічия людина".

- Як зрозуміти таке: "Він усе життя був нерегулярною людиною"?
- Це значить: "Він не був справжнім чоловіком".

- Чи людина має свій світ?
- Має, якщо його не зав'яжуть їй.

- Чи приречений має надію?..
- Так, на потойбічне життя.

- Яка різниця між юністю і старістю?
- У юності більше журби, ніж у старості.

- Що вам приносить радість?
- Творчість.

- Як ви ставитесь до чужих і своїх помилок?
- На них треба вчитися.

- Чи ви по природі своїй оптиміст?
- Так, але оптимізм мій не постійний: він може танути, як сніг.

- Ви гніваєтесь на своїх друзів і близьких, коли вони до вас несправедливі?
- Так, але при цьому не забуваю приказки: "Посієш вітер — пожнеш бурю".

- У що вам хочеться вірити?
- Що відродиться наша земля.

- Чому тепер у світі так багато катаклізмів?
- Тому, що людина почала втручатися не в свою галузь цивілізації.

- Чому наша країна прийшла до економічного занепаду?
- Тому, що правлять нею демагоги.

- Як передбачити стихійне лихо?
- Стежити за поведінкою птахів: перед лихом вони покидають свої гніздів'я.

- Що ви вважаєте найважливішим сьогодні в нашому суспільстві?
- Досягти єдності.

- З чого починається мир?
- З миру в наших серцях.

- Що ви відчуваєте, коли смієтесь?
- Що розлучаюся з минулим.

- Як ви ставитесь до гріха і грішника?
- Ненавиджу гріх, але не можу ненавидіти грішника.

- Що головне в людині?
- Душа.

- Яку людину ви цінуєте найбільше?
- Ту, яка може розуміти красу.

- Що повинна відчувати творча особистість?
- Що вона потрібна людям.

- Як шукати своє місце в житті?
- По-різному.

- Як сьогодні виділяються таланти?
- Ніяк: їх зрівняли машини.

- Чому річка так швидко тече?
- Щоб скоро не висохнути.

- Що ви думаєте про день сьогоднішній і завтрашній?
- Вони переплітаються: чим кращий сьогоднішній, тим кращий завтрашній.

- Що ви думаєте про бідних і хворих?
- Краще бути багатим і здоровим, ніж бідним і хворим.

- Що таке ніч?
- Розлука.

- Від чого вам важко дишеться?
- Від радості.

- Що дає право на життя?
- Талант і гроші.

- Що вам потрібно для задоволення?
- Ясне світло в віконці.

- Чи сьогодні ви говорите людям присмні слова?
- Утримуюсь: мене захлснула загальна гіркота, і я розслаблююсь.

- Чи є красиві і некрасиві жінки?
- Кожна жінка красива, якщо вона сама буде це усвідомлювати.

- Чи вам приємно зізнаватися в коханні?
- Мені приємно це робити талановитій людині.

- Чи ви вступаєте в боротьбу з кимсь?
- Так, постійно борюся сама з собою.

- Хто в нас найнещасливіший?
- Жінка: вона страшенно одинока.

- Що вас заспокоює?
- Сміх друзів і чужих людей.
- Коли до вас приходять натхнення?
- Коли зоря співає переможну пісню й шелестять дерева, й співають птахи.
- Ви вступаєте в суперечки?
- Звичка воювати — річ небезпечна.
- Ви любите гроші?
- Гроші не пахнуть.
- Що вас найбільше приваблює в житті?
- Злагода.
- Де вода прозоріша і чистіша?
- Там, де нас нема.
- Ви маєте конкурентів?
- Так. Серце і серцевий біль.
- Що для вас є найбільшим несчастям?
- Жити з закритими порами для радості.
- Що для вас є найріднішим?
- Своє рідне болото.
- Що таке амбіція?
- Голодний звір.
- Коли народжується людина?
- Коли набирає якостей людини.
- Що ви думаєте про релігію?
- Кожна релігія нагадує про смерть.
- Де ви шукаєте щастя?
- Там, де ще не шукала.
- Яку людину ви вважаєте справді мудрою?
- Ту, яка діє.
- Хто для вас є духовним батьком?
- Книга.

- Які шляхи ви шукаєте?
- Життєві.
- Ви собі вибираєте дороги?
- Ні, вони вибирають мене.
- Кому ви молитесь?
- Тим, хто несе мир.
- Що таке послідовність?
- Шукання початку снігової кулі.
- Коли ви відчуваєте себе погано?
- Коли моє серце охоплює пустота.
- Чи може бути так, щоб усі люди були грішні?
- Можє. Якщо житимуть під владою диктатури.
- Що таке терпіння?
- Якщо наші люди дотерплять до початку двадцять першого століття.
- Як охарактеризувати життя нашого сучасника?
- Його життя ділиться на дві половини. У першій він надіється на щасливе майбутнє, а в другій обурюється з приводу своїх помилок.
- Що значить "письменник-правдолюб"?
- Коли він пише одне, а думає друге.
- Якими є наші фільми?
- Кожний наш фільм цікавий, навіть якщо він дуже поганий.
- Чи можна до всіх людей однаково ставитись?
- Можна, якщо ви не позбавлені почуття гумору.
- Яким вам вважається наш світ?
- Таким, що має багато тьмунць, за якими не треба йти дуже далеко.
- Яким сьогодні є наше життя?
- Як борщ без солі.
- Чи можна жінку провести?
- Ні, вона серцем бачить.
- В чому ви бачите вихід із становища, яке склалося в нашому житті?
- В негайній духовності. В труді.

- Що таке справжній світ?
- Це комбінація з того, що роблю я і що робиш ти.
- У кого виникають проблеми?
- У того, хто зупинився.
- Що значить талант?
- Талант — як Бог. Тому художник і малює так, а не інакше.
- Про кого треба думати щодня?
- Треба думати про інших, бо вони думають про нас.
- Чи треба вчитися?
- Життя в невіданні — не життя.
- Що стоїть в основі історії?
- Історія, як і природа, має свої закони.
- Як пізнавати життя?
- Треба втручатися в нього впертіше, бо інакше доведеться сльозини пролити.
- Як народжується думка?
- Поволі, як крихкі вогники свічок.
- Якою має бути боротьба за правду?
- Краще страшний кінець, ніж безконечний страх.
- Чи злочинця можна перевиховати?
- Звір, який людської спробував крові, стає людоїдом.
- Чим визначається моральне падіння країни?
- Ставленням до старих, до жінок і до армії.
- Як угамувати сердитих?
- На сердитих воду возять.
- Чи треба пити за здоров'я приреченого?
- Ні, його здоров'я нікому не потрібне.
- Від чого кам'яніє душа?
- Від зради.
- Чи вмирає душа?
- Смерть — не в природі людської душі.

- Що таке шлях до вічного царства?
- Монастир.
- Від чого людина страждає?
- Від того, що скоїла зло.
- Що таке щастя?
- Це свято, яке завжди з тобою.
- Війна вас хвилює?
- Хвилює, бо не знаю, коли вона закінчиться.
- Якою сьогодні є доля нашого народу?
- Незавидна.
- Чому розлучаються двоє?
- Тому що життя забиває між ними клин.
- Як повинні розвиватися історичні процеси?
- Закономірно.
- Як ви оцінюєте економіку країни сьогодні?
- Як можна оцінювати те, чого нема?
- Якою має бути людина-керівник?
- З комп'ютерною головою.
- Чи є на землі досконалість?
- Є тільки прагнення до неї.
- Яке майбутнє нас чекає?
- Абстрактне.
- Як почуватиме себе жонатий, який заведе собі коханку?
- Як між жорнами.
- Як почувася людина, що служить усім Богам?
- Як у замкненому колі.
- Що таке життя?
- Життя — це не роман, а хрест страждань людини.
- Що таке геній?
- Людина, що думає широко і бачить далеко.

- Коли наша торгівля стане торгівлею, а не кошмаром?
- Тоді, коли вона перестане торгувати душою.
- Що таке перебудова?
- Скачки в невідоме.
- Що таке СРСР?
- Це буси на одній нитці, що розсипались в різні боки, коли нитка ця розірвалась.
- Що таке ринок для людей нашої країни?
- Це значить, що багатьом доведеться випити гірку чашу "зайвої людини".
- Що таке "зайва людина"?
- Учасник гри в третього зайвого.
- Як здійснювати перебудову?
- Немає значення як — тільки було б інакше. Нехай гірше — аби інше.
- Що зруйнувало нашу економіку?
- Некомпетентність керівників.
- Що таке художник?
- Художник — в суті своїй — Гулівер: його тягне до великанів і карликів.
- Коли людина йде на злочин?
- Коли вона стає сліпою.
- Чому людина надає перевагу фантазії?
- Бо фантазія вириває її з буденщини.
- У війні батька з сином, брата з братом бувають переможці?
- Ні: як між днем і ніччю.
- Що найбільше важить у творчості художника?
- Пам'ять пальців.
- Що треба для того, щоб людина про душу згадала?
- Її душа повинна возвеличитись.
- Що потрібно для успіху?
- Ніколи не забувати про завтрашній день.

- Чому у ваших очах — саме страждання?
- Від страху за майбутні дітей.
- Чому ви невеселі?
- Не можу веселитись у чорній круговерті.
- Що таке абсурд?
- Віра, що в нашій країні найближчим часом настане потепління.
- Що вам піднімас настрої?
- Відчуття чистоти.
- Чи всі люди люблять владу?
- Тільки ті, що люблять.
- Чи можна заздрити людині?
- Можна, тільки по-доброму.
- Життя одно, воно так швидко минас, що й оглянутись не встигнеш...
- А ви не оглядайтесь.
- Ви вірите в вічне життя душі?
- Вірю, поки живу.
- Чому пливуть хмари?
- Тому що крутиться земля.
- Як журавлі знаходять у хмарах дорогу?
- Це їхня тасмниця.
- Чи людина переможе природу?
- Ні: природа її помститься.
- Що таке тайна природи?
- Людина: не знаєш, чого ще від неї чекати.
- Який у нас зв'язок з далекими віками?
- Кожний шматок хліба і кожний шматок м'яса йде з далеких часів.
- У зв'язку з порушенням норм життя на землі що нас чекає?
- Те, чого ми заслужили.
- Чи родитиме земля?
- Родитиме, якщо її засіють.

- Що може призвести до трагедії на землі?
- Коли все роблять з дурної голови.
- Коли настане в нас нормальне життя?
- Коли мужність прийде на виручку духовному життю.
- Коли панує любов?
- У свій час.
- Що таке життя?
- Життя — це чудо, особливо людина.
- Що таке прекрасна мить?
- Та, яку хочеш зупинити.
- Що для вас щасливі дні?
- Вони схожі на білих голубів.
- З чого складається наше життя?
- Життя наше зіткане з дрібниць.
- Яке ваше життєве кредо?
- Не думати, як зрушити з місця гору, а намагатись прибрати камінець з дороги.
- Яке ваше головне бажання?
- Більше встигнути.
- Якою повинна бути жінка?
- Жінка повинна бути хранительною сімейного здоров'я.
- Що ви колекціонуйте?
- Хороших людей.
- Як ви дивитесь на процес перебудови у нашій країні?
- З надією і страхом.
- Як навчитись бути веселим?
- Дивитись в дзеркало і сміятись.
- Чи до вас приходять велике щастя?
- Так, коли мене охоплюють високі мрії.
- Чим можна врятувати світ?
- Розумом.

- Що таке краса?
- Відсутність краси — найкраща краса.
- В чому суть перебудови?
- В тому, що руйнується старе ще до народження нового.
- Що об'єднує творців?
- Велика художня нить.
- Ви любите, коли вас пригошають?
- Ні: кожна безплатна кормушка перетворюється в пастку.
- Що вам подобається в чоловікові?
- Доброта і величність його серця.
- У кого велика культура духа?
- У простої людини.
- Що людині конче треба знати?
- Межу своїх можливостей.
- Що таке війна?
- Дороги смерті і життя.
- Що значить: "Народився заново"?
- Це значить: збагнув нову якість життя.
- Де людині черпати сили?
- В мозку.
- Як людині досягти стану прозріння?
- Прозріння їй дасться дорогою ціною.
- Який принцип життя?
- Весь вік живи, весь вік перемагай.
- Що таке алогізм?
- Сімдесят років існування СРСР.
- А що таке логіка?
- Що посієш — те пожнеш.
- Що об'єднує людей?
- Земля. Вона єдина для живих і для мертвих.

- За яким правилом у нас живуть люди?
- Бідні бідніють, багаті багатіють.
- За яким принципом іде в нас розподіл продуктів?
- Хто встиг, той і з'їв.
- Як пізнати щастя?
- Пізнавши нещастя.
- Що треба для того, щоб дійти до щастя?
- Чимало треба поламати списів.
- Чому життя таке в нас аморальне?
- Тому що аморальне суспільство.
- Чому наша наука в занпаді?
- Бо наш учений перебуває в ролі прохача.
- Чому в нас так мало наукових відкриттів?
- Бо в нас панує скептичне ставлення до творчої ініціативи.
- Які люди вам найбільше подобаються?
- Ті, що уміють радіти успіхами інших.
- Чи існують у світі ідеально хороші люди?
- Ні. В кожній хорошій людині є погане і навпаки.
- Для чого створена людина?
- Для вічності.
- Чого найбільше потребує людська душа?
- Культури.
- Як бути щасливим у сім'ї?
- Не мати зв'язку на стороні.
- Які люди найбільше проявляють агресивності?
- Ті, що почувають себе слабими.
- Чим найбільше слід дорожити?
- Почуттям власного достоїнства.
- Чому в нас так багато бідних?
- Наша система не сприяє збагаченню людей.

— Ким ви хочете бути, сину мій?
— Козакami.

- З чим ви порівнюєте сьогоднішнє наше життя?
- Воно схоже на поле, яке не оралося вічність.
- Чи воскреснуть колись кращі часи?
- Тільки пройшовши через таїнство хрещення, можна надіятись на воскресіння.
- Чи може в нас повернутись диктатура?
- Те, що вчора здавалося вічністю, сьогодні померло.
- Як ви розподіляєте людей?
- Для одних головне — щоб любили їх, а для других — любити когось.
- Що значить бути популярним?
- Це значить бути відповідальним.
- Які знання треба мати, щоб стати розумним?
- Надмірні знання розуму не навчають.
- Чи в сильної людини є слабості?
- Є: гарні діла.

- Як позбутися нервових навантажень?
- З допомогою фізичних перевантажень.
- Чого не навчилися наші люди за сімдесят років радянської влади?
- Вони не навчилися множити, а навчилися тільки ділити.
- Які джерела живлять захоплення людини?
- Душа, розум і тіло.
- Що стимулює творчість?
- Мистецтво і музика.
- Ви любите самоту?
- Так: тільки на самоті й можна почути власний голос, який, як правило, губиться в загальному шумі.
- Чим тримається людина?
- Розумом, своїм промислом.
- Як уберегти чистоту душі?
- Нікому не посилати чорних мислей.
- Як досягти гарного здоров'я?
- Через очищення душі.
- Від чого залежить успіх?
- Від творчого мислення.
- Що ви думаєте про наші республіки — чи зможуть вони жити окремо одна від одної?
- Вони нероздільні, як листя і корені дерев.
- Якими є головні питання буття?
- Питання життя і смерті.
- Чи в нашого народу є цілитель?
- Ще не народився.
- Чого не терпить душа?
- Дисципліни.
- Чому маленька людина мріє залишатися сама собою?
- Тихше їдеш, далі будеш.
- Як ви перемагаєте страх?
- Добром.

- Для чого нам дана земля?
- Щоб жити на ній і дбати про неї.
- Як на вас впливає молитва?
- Молитва посилює віру в себе, у творчість.
- Чи уявляєте ви образ віри?
- Це щось космічне.
- Чому ми ставимо монументи добру і злу?
- Щоб не забувати про них.
- Що ви вважаєте головними пороками минулого?
- Нахабність і некомпетентність, руйнацію.
- Чим буде знаменний кінець нашого століття?
- Якоюсь страшною межею.
- Ви шкодуєте за старими, кращими, часами?
- Людина не може жити своїми співставленнями з минулим.
- Що дорожче за життя?
- Чесне ім'я.
- За що ви найбільше каєтесь?
- Що марно сплило багато часу.
- Як ви оцінюєте міжнаціональні зіткнення в нашій країні?
- Як розхитування на морі човна.
- Що таке милосердя?
- Це стан душі, а не одноразова акція.
- Що значить суспільна власність?
- Це значить: нічия.
- Чи важливо, якою мовою говорить в нас людина?
- Важливо не те, якою мовою говорить, а що вона говорить.
- Що таке портрет?
- Документ епохи.
- Що є путівником для художника?
- Майстерність, серце і розум.
- Що значить знаменитість для художника?
- Шлях до виживання.

- Що визначає обличчя художника?
- Його картина.
- Яке мистецтво ви любите?
- Те, що йде від природи.
- Що ви думаєте перед тим, як відправитися в гості?
- Що я звідти привезу і що там залишу.
- Про що ви думаєте найбільше?
- Як рухатися вперед.
- Перед ким ви схиляєтесь?
- Перед талановитими людьми.
- Що ви думаєте перед тим, як вступити в суперечку?
- Думаю про мир.
- Що таке внутрішні емігранти?
- Збудники хвороб.
- Як у вас виникають думки, коли діти грають у війну?
- Я мрію про те, щоб ці маленькі солдати зробили великий мир на всій землі.
- Що головне в творчості художника?
- Писати душу людини.
- Чого людина йде до церкви?
- Вона хоче в особі священника знайти свого захисника.
- Чи сучасники визнають художника за життя?
- Так. Справжнього.
- Що таке "дзеркало душі"?
- Очі. Руки.
- Якою є мрія чоловіка?
- Побути поряд з красивою жінкою.
- Що ви думаєте про наших літніх людей, які взяли на себе всі тяготи життя?
- Вони витиснули з себе всю кров, всю душу, але добро в їх душі залишилось.
- Що вам найбільше запам'яталося в житті?
- Перший день моїх випробувань.

- Що ви зробили в хвилину своєї неспадчі?
- Відкрила двері своєму Богу, пішла за його наукою, за його Словом.
- Що думаєте про слабих чоловіків?
- Вони бояться сильних жінок.
- Що вам допомагає позбутися мук за провину?
- Покаяння. Вибачення перед тими, кого образила.
- Що значить безвладдя?
- Ніколи немає влади.
- Хто розводить людей у різні табори?
- Ворог.
- Чим визначається сила?
- Силою духа.
- Що значить сидіти на голодному пайку?
- Чекати допомоги з-за кордону.
- Чи ви ходите в гості?
- Ходжу, коли запросять.
- Що скорочується і продовжується одночасно?
- Життя.
- Чи в нашому сільському господарстві уже працюють гарні фермери?
- Ні, наші кращі фермери поки що ходять в дитячий садочок, а в кращому випадку — в перший клас.
- Ради чого страждають сучасні люди?
- Для блага майбутніх поколінь.
- Від чого залежить доля країни?
- Від добробуту народу.
- Що значить "дорога ложка до обіду"?
- Це значить, що треба їсти обід дешевою ложкою.
- Чи може поет служити владі?
- Ні. В ньому не може жити щит і меч.
- Що ви думаєте про моду?
- Мода, як і життя, багатогранна.

- Що треба робити, коли починаєш нову справу?
- Треба опиратись на людей.
- Коли ви буваєте найщасливіші?
- Тоді, коли я буваю найбезумніша.
- Яку характеристику ви дасте рокам застою і перебудови?
- Якщо в роки застою країна стояла в тупику, то в роки перебудови вона пішла під укіс.
- Чому так депутати респектують на сесіях?
- Пуста бочка сильніше гуде.
- Хто нам допоможе витрясти з голів помилки?
- Свіжий вітер.
- Що повинна робити душа в нових умовах?
- Трудитися.
- Що наша країна втрачає в роки перебудови?
- Магнітне поле нашого народу.
- Хто в нас поганий— народ чи влада?
- Не може бути поганих народів і ні на одній людині не можна ставити хрест.
- Від чого залежить авторитет людини?
- Від неї самої.
- Як пояснити обстановку, яка склалася в Україні?
- Те, що сталося в нас, розумом не осягти.
- Як погані дороги впливають на нашу країну?
- Нема хороших доріг — нема і країни.
- Як довго народ наш носитиме траур?
- Біль втрати ніколи не зникає.
- Чи можна чекати обіцяного добра від нової влади?
- Кожна влада обіцяє допомогти народові, і кожна влада забуває відразу про свої обіцянки.
- Як народжується істина?
- Істина народжується в спорі, а не в сварці.

- Що дає бізнес?
- В бізнесі, як і в гольфі, правила гри однакові: якщо ви чесно граєте, м'яч завжди потрапляє в лунку.
- За яким принципом живе наша освіта?
- Хай живе незнання!
- Чи ви буваєте щасливі?
- Буваю, коли почуваю себе щасливою. Шастя обманливе: ви його пережили — і його нема.
- Що ви прощасте людям?
- Все, крім зради духовної.
- Що ви можете сказати про історію нашої землі?
- Історія нашої землі ще повна загадок. Вона як безмовний склеп, у якому похована тасмниця життя.
- Який народ найкращий в світі?
- Перед Богом усі народи рівні.
- Як сьогоднішнє економічне становище вплине на харч наших людей?
- Чим менше калорій в харчах, тим довше людина живе.
- Що таке історія?
- Історія — це таке велике дзеркало, в яке нам треба дивитись і бачити, що робилось до нас.
- Як нам досягти миру в країні?
- Треба не боротися за мир, а будувати його.
- Що таке духовність?
- Висока культура.
- Чи людина має конкретне призначення?
- Має, тільки вона не завжди його виконує.
- Чи в світі багато випадковостей?
- У світі нічого нема випадкового, включаючи саму випадковість.
- Що таке Чорнобиль?
- Коли людина забуває про зв'язок з природою, тоді з'являється Чорнобиль.

- Як жили в нас люди до революції?
- У згоді з природою.
- Від чого не можна втекти?
- Від долі. Від себе.
- Що вам найбільше в'їлося в душу?
- Лозунги командно-бюрократичної системи.
- Що вам хочеться читати?
- Читати мені хочеться як можна більше між рядків й одержувати якнайменше між очей.
- Коли буде мир на нашій землі?
- Коли всі люди будуть займатися своїми справами.
- Про що ви сьогодні найбільше мрієте?
- Щоб запалилися зірки, які освітять нам шлях до прекрасного.
- Яку музику ви хотіли б послухати зараз?
- Музику серця.
- Що може музика?
- Вона може підняти нас до досконалості.
- Що думас співак перед виходом на сцену?
- Кожний вихід на сцену для співака — вихід у вовчу пащу.
- Що говорять камені на могилах?
- Вони не говорять — вони кричать.
- Які почуття оволодівають вами, коли ви відвідуєте могили своїх рідних?
- Мною оволодіває почуття сорому за те, що я живу.
- Що ви думаєте про мистецтво і мораль?
- Вони — як двос очей у голові.
- Що робить Бог любові?
- З'єднає розлучені серця.
- Що сильніше за владу?
- Закон.
- Що таке любов?
- Чистота.

- Як нам готувати собі майбутнє?
- Братись за роботу.
- Що відродить наш народ?
- Віра в його рідні традиції, джерела.
- Що для вас найдорожче?
- Те місце, в якому я народилась.
- Що таке перебудовна вакханалія?
- Політичне вогнище пристрастей.
- Чому в людей пропала віра?
- Двічі обманутий втретє не повірить.
- Яка різниця між багатим і бідним?
- Багатий їсть, коли хоче, а бідний — коли дають.
- Чому в нас не поважають аргументів?
- Слепа злоба інтелектуального безсилля здатна стерти будь-який аргумент.
- Що сильніше — сила чи розум?
- Кулаком переможеш одного, а розумом — тисячу.
- Як оцінювати людину?
- Не рубай з плеча в оцінці людини.
- Що значить вийти заміж?
- Це значить зрубати сук, на якому сидиш.
- Як появляється вогонь у серці?
- Вся справа в сірниковій коробці і в голівці сірника.
- Чого ви плачете?
- Хочу в сльозах втопити горе.
- Якщо ви не дивитесь туди, куди йдете?..
- То швидко буду там, куди дивлюсь.
- Чому з правдою не можна розлучитись?
- Вона ходить по прямій.
- Чи легко бути порядною людиною?
- Нелегко і легко.

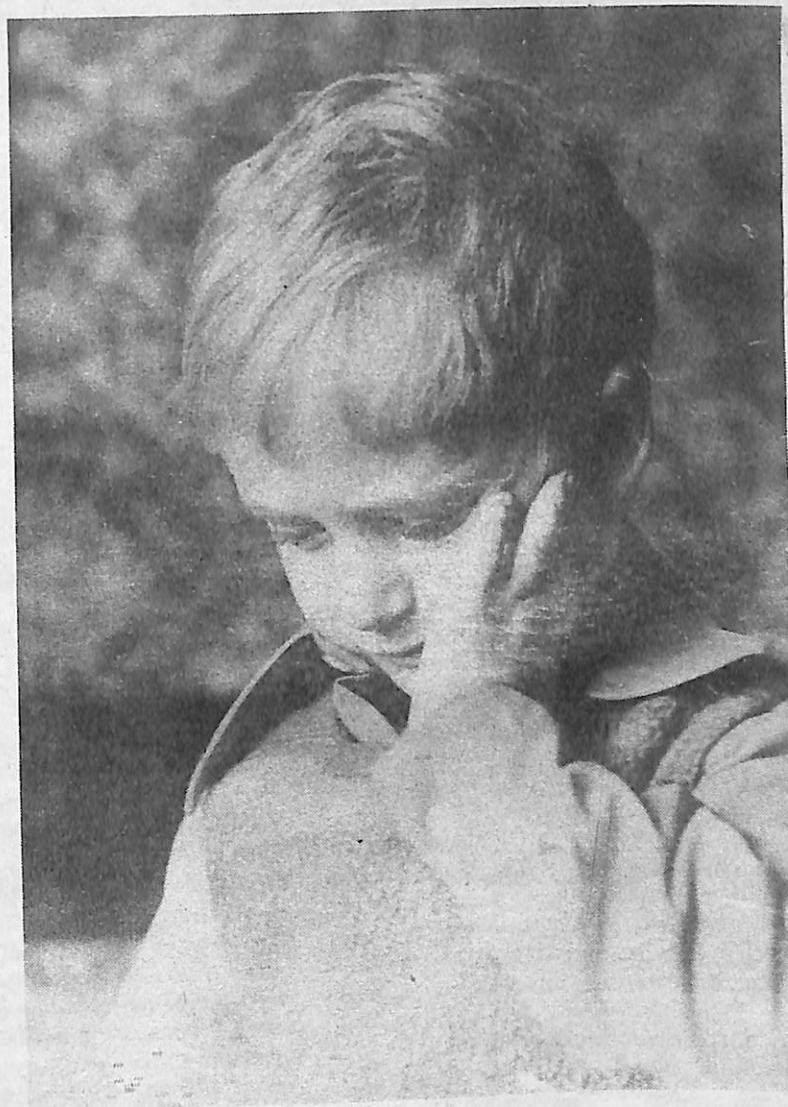
- Чи життя має для людини велику вартість?
- Має доти, доки людина одержує від нього задоволення.
- Вам легко розібратися в собі?
- Залежить від умов.
- Чи ви відчуваєте себе коли-небудь дитиною?
- Так, коли до мене в гості приїжджає старенька мама.
- Що може бути гіршим від обманутих надій?
- Безнадія.
- З чого починається книга?
- З першого рядка.
- Які люди наймовчазніші?
- Ті, кого доля загнала в кут.
- Як ви ставитесь до страждань нерозділеного кохання?
- Вони мають право на життя.
- Що ви думаєте про реформаторів?
- Співчуваю їм: їх шлях завжди трагічний.
- Хто може врятувати дітей від лиха?
- Тільки батько.
- Де ви черпаете відповіді на запитання?
- Там, де "смажаться" факти, приправлені гострими аргументами.
- Звідки йде багатство країни?
- Від її могутності.
- Як захиститися від тіньової економіки?
- Нормальною економікою.
- Коли зустрічаються двоє?
- Коли дороги їх схрещуються.
- Звідки починається дорога до прірви?
- Від гонки озброєнь.
- Чи можна вбити волю людини?
- Не можна, якщо людина вольова.

- Яка ваша мрія?
- Бути багатою і щасливою.
- На кого тепер в нас треба робити ставку?
- На тих, хто вмів трудитись.
- Яким є ваше життя нині?
- Коротким і небезпечним.
- Що таке бідність?
- Відсутність власності.
- Що робити в критичний момент?
- Треба все гарно продумати і зважити.
- Чому час — поняття відносне?
- На це відповідь дадуть закохані.
- Що роблять керівники, які потрапили під скорочення штатів?
- Об'єднуються в асоціації.
- Чому наша країна така бідна?
- Через любителів погріти руки на біді інших.
- Що до нас повертається сізифовою працею?
- Неросторопність наших керівників.
- Як наші люди відчувають себе у власній вітчизні?
- Сиротами.
- Що б ви зробили, коли б ваша дружина зайшла в дім, де живе ваш друг?
- Зрадив би: дома не було б сварки.
- Чому природа нам мстить?
- До пори до часу глек воду носить.
- Наші люди понад сімдесят років були німі. Чому?
- В них відібрали мову кола Дантового пекла.
- Що таке жінка?
- Це відбиток її чоловіка.
- Ми ніяк не можемо змінитися. Чому?
- Важко вискочити з власної шкіри.

- Чому ми не знаєм багатьох своїх героїв, борців за кращу долю народу?
- Вони були для нас забороненим плодом.
- Що для вас є найкращим ліком?
- Людина.
- Що таке краса жінки?
- Це велика таїна.
- Що таке мораль?
- Віддзеркалення нашого життя.
- Чому людям не вдається зберегти тасмницю?
- Сорока розносить її на хвості.
- Чи вас лякають власні думки?
- Так, коли я думаю про майбутнє дітей.
- Чи вірите ви у сни?
- Так: це краща третина мого життя.
- Ви — оптиміст чи песиміст?
- Залежно від обстановки.
- Яких людей ви не поважасте?
- Тих, що люблять усе вирішувати за інших.
- Як ви почувасте себе в глибині душі?
- Одиною.
- Що для вас є джерелом страждань?
- Коли мні не вірять.
- Чи для людини роки — велика перешкода?
- Справа не в роках, а в вартісності людини.
- Чи в нашій країні живе пам'ять про героїв війни і праці?
- Вона поросла бур'яном.
- Які народи можуть бути вільні?
- Багаті.
- Коли з дому іде біда?
- Тоді, як приходить щастя.

- Чи в морському світі є спокій?
- Сьогодні там навіть акули не мають спокою.
- Як ви сприймаєте несприємну звістку?
- Так, як ховрашок, загипнотизований коброю.
- Що собою являють дебати в парламентах сьогодні?
- Мишачу вовтузню.
- З чого починається дорога?
- З першого кроку.
- Як іде наше політичне життя?
- З кров'ю.
- В чому наша сила?
- В єдності.
- Як сьогодні виглядає наша держава?
- Як дім після землетрусу.
- Де знаходяться мертві?
- Серед нас.
- Яка філософія смерті?
- Мертві завжди серед нас.
- Яке гасло відповідає нинішньому стану подій?
- SOS.
- Що сьогодні може вирішити долю народу?
- Його конкретна праця.
- Що сьогодні являє собою політичний керівник?
- Проблему.
- Як визначити характер роботи теперішніх парламентів?
- Пани б'ються — у мужиків зуби тріщать.
- В чому наша сила сьогодні?
- В слові.
- Коли ж ми слово освятимо ділом?
- Як рак свисне, а довбенька зацвіте.

- Який сьогодні світ?
- Хворий, тільки він не визнає цього.

- Чому спить душа нашого народу?
- Відпочиває перед далекою дорогою у вічність.

- Скільки східців у драбині Ісуса, якими він вибирався на Голгофу?
- Сімнадцять /як сімнадцять миттєвостей весни/.

- У чій ролі вам хотілося б виступати?
- Я завжди граю тільки свою роль.

- Коли плаче ваша душа?
- Тоді, коли я розумію все, а сказати про це не можу.

- Що є головним у вашому житті?
- Головним є головне, а деталі самі собою беруться, ніби пацьорки на нитку нанижуються.

- Скільки повинна жити людина?
- Стільки може.

- Що ви думаєте про перебудову?
- Поставлена свічка за її здоров'я вже світить за упокій.

- Що таке талант?
- Прокляття.

- Як впливає на вас музика Чайковського?
- Я купаюся в оксані духовності і світла.

- Чого вам зараз найбільше хочеться?
- Упевненості в завтрашньому дні.

- Як у нас народжується нове?
- Так, як дитина, — з муками.

- Хто розвиває таланти?
- Талановиті вчителі.

- Яким повинен бути вчитель?
- Людиною з великої літери.

- Якою дорогою ви йдете в життя?
- Прямою.

- Чого ти так зажурився, Сергійку?
- Не здійснюються мої плани.

- Хто вас тримас на світі?
- Діти.
- Що є хворим місцем у нашій країні?
- Хворі діти.
- Як народжуються ідеї?
- Кожна ідея народжується як істина, а вмирас як забобон.
- Що таке учень?
- Це той світильник, який треба запалити.
- Що таке драма школи?
- Це лише частина драми, в якій опинилося людство.
- Що нагадує зараз наша природа?
- Утопаючого перед очима натовпу.
- Що таке біль?
- Це невіддільна частина щастя.
- Чому люди надають сьогодні перевагу?
- Дивленню замість читання.
- Що таке соціалізм?
- Суспільство, де все належить всім і нікому.
- Що для вас є найбільшим дивом?
- Свобода.
- Чи віра може жити без діла?
- Віра без діла — мертва.
- Чи є в нас демократія?
- У нас є демагогія.
- Що загрожусь нашій країні?
- Дамоклів меч.
- В якому становищі перебуває сьогодні наша країна?
- В становищі короля Ліра.
- Що ви думаєте про старі пісні?
- Вони не ржавіють.

- Чи маєте ви гріхи?
- Безгрішний лише Бог.
- Через що проходять дороги життя?
- Через страшну війну.
- Де живе війна?
- В пам'яті народу.
- Чим вимощені в нас дороги життя?
- Тілами людей.
- Що завжди живе з вами?
- Пам'ять.
- Як біжить ваш час?
- Стрілою.
- Що умиротворює людей?
- Земля: вона стає їх вічним домом.
- Який шлюб сильніший?
- По договору.
- Який найкращий учитель?
- Життя.
- Який учитель збагатить дітей знаннями?
- Той, у якого багатий внутрішній світ.
- Що краще від сліз?
- Щастя.
- Що краще від печалі?
- Радість.
- Кого можна назвати дурним?
- Будь-кого, тільки не того, хто справді є дурним.
- Куди талант прокладась дорогу?
- До сердець людських.
- На чому тримається закон?
- На трьох китах.

- Що сьогодні треба вселяти в людей?
- Надію, а не страх.

- Де ми сьогодні опинились?
- В замкнутому колі.

- Кому важко сьогодні жити?
- Всім, хто працює.

- Що в нас є вічною проблемою?
- Батьки і діти.

- Що отруєє ваше життя?
- Сумніви.

- Якими повинні бути батьки?
- Такими, як вони є.

- Що нас рятує?
- Велике приватне кладовище.

- Чим люди зруйнували своє здоров'я?
- Тим, що пили за чуже.

- Про що ви мрієте?
- Хотілося б зробити щось таке, що лишилося б після нас.

- Як іде з'їзд народних депутатів?
- Як машина по слизькій дорозі, яку заносить то вправо, то вліво.

- Що треба робити, щоб бути задоволеним?
- Треба самому робити приємне для інших.

- Чому ми розучились дивитися на зірки?
- Тому що ми дивимось тільки під ноги.

- Чого люди стають у чергу?
- Не для того, щоб висловити своє "я", а для того, щоб сказати своє "фе".

- Зло існує само собою?
- Ні, йому допомагають народитись.

- Чому люди ламаються в двері?
- Сьогодні в них негасима потреба діяти.

- Яке сьогодні найвигідніше діло?
- Те, майстром якого ви є.

- Якій владі ви надасте перевагу?
- Тій, що дбає про добробут людей.

- Що ви вважаєте своїм Богом?
- Улюблену роботу.

- Що нищить наших людей?
- Інертність.

- Що тягне за собою приниження людини?
- Вона буде принижувати інших.

- В чому гірка і солодка правда?
- В самій людині.

- Що таке економіка і що таке політика?
- Економіка будує стіни, а політика — шляхи.

- Що таке людина?
- Найбільша в світі тасмниця.

- Як виховати людину?
- Вкласти в неї душу.

- Що значить вдаватись до крайнощів?
- Руйнувати.

- Що для вас значить ваша дружина?
- Вона ввела мене в життя, повне триумфу.

- Що значить перестроювати?
- Зруйнувати, а потім побудувати.

- Якою людиною важче керувати?
- Ледачою.

- Що повинен писати письменник?
- Правду.

- Що таке байдужість?
- Основа суспільної біди.

- Чому ми возимо хліб з-за кордону?
- Чужий смачніший.

- Яке найбільше ваше досягнення?
- Мої діти.
- Що на світі найвразливіше?
- Людський череп.
- Який у нас сьогодні принцип?
- Хто працює, той не їсть.
- Коли тонуть?
- Тоді, коли є кому рятувати.
- Що значить "дивитись правді в очі"?
- Що ми її гіпнотизуємо.
- Чому ми на все дивимось здалеку?
- Бо здалеку все здається кращим.
- Чому ми тонемо в проблемах?
- Тому що не навчилися плавати.
- Чому перемагає бюрократ?
- Бо він сильний владою.
- Що ми нас з роками?
- Свіжість.
- Чому ми бідні?
- Бо не мудрі.
- Хто створює короля?
- Його оточення.
- Що таке безпека?
- Здорове нормальне життя.
- Що в нас на першому місці?
- Проблеми.
- Що породжує зло?
- Гуманітарна допомога з Заходу.
- Що дає право на велику ложку?
- Велика лопата.
- Що значить "смівливість міста бере"?
- Боротьба за владу.

- Що живе в людині?
- Прагнення перемагати.
- Про що депутати говорять на сесіях?
- Про хвороби країни.
- Яким сьогодні вам здається світ?
- Перевернутим.
- В чому хвороба країни?
- Вона — в нас самих.
- Як краще виховувати наших дітей?
- В достатку.
- Що ви відчуваєте, коли щасливі?
- Відчуваю щастя.
- Як ви використовуєте свій час?
- Вчасно.
- Які ваші особисті інтереси?
- Це сума суспільних інтересів.
- Які люди помиляються першими?
- Ті, що не мають рації.
- Хто не має права на владу?
- Фанатики.
- В чому лихо нашого часу?
- В тому, що втратили мужність чоловіки.
- Що відбирає в людини душу?
- Чарка.
- Що значить день без любові?
- Це не життя, а животіння.
- Хто знає все на світі?
- Невіглас.
- Хто ми є на білому світі?
- Звичайні туристи.

- Чого ви боїтесь?
- Перших вражень: вони можуть виявитись вірними.
- Як вам пишеться початок книги?
- Дуже помало і важко, як літак на злітній доріжці.
- Як ви поріднилися зі своїм другом?
- Так, як день зі світлом.
- Як будується історія?
- Історія будується з багатьох поглядів на одну і ту ж подію.
- Від чого походить добро на світі?
- Від любові.
- Куди сьогодні спішить людство?
- Віддати чортові душу.
- Що таке добро?
- Це вищий ідеал.
- Що таке мистецтво?
- Це шлях до взаєморозуміння.
- Хто зробив велику біду для нашої країни?
- Маленькі люди.
- Хто не може перемагати?
- Раб, який стоїть на колінах.
- Чому наша країна збідніла?
- Бо з неї вткла культура.
- Що думас наш бюрократ?
- Він думас, що захищає інтереси народу.
- Коли почнеться перебудова?
- Коли ми витравимо з себе раба.
- Чи мистецтво буває різних сортів?
- Мистецтво — не ковбаса.
- Хто перемагає?
- Той, хто проявляє витримку.
- Що породжує вакуум?
- Бездуховність.

- Що нам не дає рухатися вперед?
- Льодяна глиба застою, яку не можна розколоти.
- Чи у вас є ностальгія?
- Так. І я не можу персмогти її ні розумом, ні серцем.
- Чи ви можете контролювати свої почуття?
- Так: заганняю журбу досередини...
- Чим ви приховуєте сум?
- Веселістю.
- Коли ви творите, то що відчуваєте?
- Ніби я літаю.
- Чому так довго тягнеться перебудова?
- Одна ластівка весни не зробить.
- З чим зв'язано наше майбутнє?
- З молоддю.
- Чи можна уберегти талант від небезпек?
- Ні: він крихкий.
- Що для вас важливе зараз?
- Відчуття часу.
- У нас багато людей рвуться до влади!..
- Так: у нас кожний мріє стати генералом, але не кожний поводить як солдат.
- Ви любите правду?
- Так, правда тасмно гадючим укусом не карає.
- Що нас чекає в майбутньому?
- Вічна зима.
- Коли життя стає яснішим?
- Коли ближче до смерті.
- Яким повинен бути адвокат?
- Добрим, але не добреньким.
- Як і де повинен адвокат захищати винного?
- В адвоката повинні бути точні слова на точному своєму місці.

- Якою є доля злочинця?
- Самотність.

- Чому сьогодні терпить наше покоління?
- У кожного покоління є своє Куликове поле.

- Чому люди так часто тепер грішать?
- Привикли до гріха, як до повітря.

- На чому ви вчитеся?
- На своїх помилках.

- Що значить любити ближнього, як самого себе?
- Це значить поставити його перед собою в чергу, за яйцями.

- Де знаходяться джерела втрати нашої моралі?
- Дуже глибоко.

- До чого приводить страх?
- До диктатури.

- Коли в нашому парламенті дійдуть до істини?
- Коли розуму наберуться.

- Чому уряд не може знайти контакту з народом?
- Як гукнеш, так і відгукнеться.

- Доки ж ми будемо Іванами, що не пам'ятають рідні?
- Доки світа й сонця.

- Чи наша країна нагодус людей м'ясом?
- Худоба не так швидко росте, як потреби.

- Чому в нашій країні так багато розумово відсталих дітей?
- Тому, що в уряді багато мудрих керівників.

- Що нашим людям дає сили так довго чекати обіцяної манни з неба?
- Уміння терпіти і вірити.

- Що таке достоїнство?
- Продовження достоїнства.

- Як ви уявляєте /перебудоване/ майбутнє?
- Як міраж або як карту, яку ще треба заповнити.

- Де повинен бути чоловік?
- На своєму місці.

- Коли жінка відчуває себе жінкою?
- Коли — жінка.

- Що є вашим ідеалом?
- Ідеал.

- Що потрібно кожній людині?
- Дім, від порога якого підуть діти в щасливіше життя.

- Яким вам здається сьогоднішній день?
- Клубком.

- Хто не має права женитися?
- Той, хто руйнує чужі сім'ї.

- Якою людиною приходить на світ?
- Чистою.

- Що нам залишається тепер?
- Чекати.

- Як ви ставитесь до свого здоров'я?
- Марнотратно.

- Чи ви сильна натура?
- Так, але не маю сили зупинити сльози, що їх викликає несправедливість.

- Що ви порадите молодому подружжю?
- Ніколи не старатись виграти.

- Що може сім'я?
- У ній досить сили, щоб звести з розуму людину або вилікувати її.

- Чи вас довили на гачок?
- Я ж не риба.

- Що таке рух?
- Персилення болю.

- Перед чим усі люди рівні?
- Перед болем і перед смертю.

- Хто володіє мужністю?
- Сміливі, переконані в своїй правоті люди.
- Що являє собою ваша віра?
- Самовіддану любов до ближнього.
- Як би вам хотілося померти?
- Легко.
- Чи ви думаєте про смерть?
- Ні, я бережу здоров'я.
- Чи ви любите бути на видноті?
- Люблю залишатися за кадром.
- В житті ви йшли в перших рядах?
- Так: лише — на працю.
- В якому стані в нас старі люди?
- Їм треба платити довг.
- Як сприйняли в нас перебудову?
- У неї більше спостерігачів, ніж активних діячів.
- Чи знання бувають зайві?
- Ні: їх не треба нести на плечах.
- До чого призводять прорахунки політиків?
- До втрати життів.
- Як ви дивитесь на минуле?
- Трагічно.
- Що продовжує життя?
- Праця.
- Що рухає світом?
- Праця і любов.
- Що таке любов?
- Загадка: її не висловиш словами.
- Чому у нас середня освіта — середня?
- Бо ми любимо серединку.
- Що таке гласність?
- Глас божий в пустині.

— Де сидить сонечко, бабуся?
— У мене на руках, Андрійку.

- Хто сьогодні може побачити світло в кінці тунелю?
- Тільки далекозорі.
- Що таке життя на землі?
- Це експеримент інопланетян.
- Як живуть сьогодні наші люди?
- Загляньте за штори їхніх вікон і побачите.
- Що може заспокоїти серед мирських печалей?
- Свіість.
- Хто жаліє?
- Той, що любить.
- Як ви сприймаєте ділові пропозиції?
- З розумом.
- Які знання дають велику користь?
- Ті, що здобуті в труді.
- Що таке знання?
- Сила.

- Доки живе людина?
- Поки живе пам'ять про неї.
- Хто підкаже, як нам далі жити?
- Досвід.
- Скільки треба їсти?
- Скільки можеш.
- Як треба будувати дім?
- З фундамента.
- Хто йде на злочин?
- Той, хто хоче всього відразу.
- Чим славна людина?
- Ділами.
- Що в людей викликає протест?
- Заздрість: нехай у сусіда корова здохне.
- Хто правильно сприймає критику?
- Ті, що розуміють, що вона — їхній успіх.
- Чи народна мудрість буває випадковою?
- Ні. Вона будується на досвіді.
- Що значить спокій для людини?
- Бажання жити хоч би в тюрмі, але спокійно.
- З чого зіткана людина?
- З протиріч.
- Коли стоять діла?
- Тоді, коли пристрасті киплять.
- Чому на сесіях стільки шуму і гаму?
- Бо там не робляться серйозні діла.
- Що таке здоров'я?
- Крила людини.
- Що таке наука?
- І пацієнт, і лікар.

- Що відрізняє людину від тварини?
- Дух.
- Чи світ зміниться на краще?
- Так, якщо до влади придуть сильні духом люди.
- Що таке слово?
- Енергія.
- Що таке дружба?
- Ставлення один до одного.
- Коли починається несправедливість?
- З того моменту, коли людина перестає бачити у ній себе.
- Чому керівників відправляють у відставку?
- Поганий камінь не мусить лежати в фундаменті будівлі.
- Що таке молодість?
- За словами Бісмарка, це єдиний недолік, який минає сам собою.
- Коли ми матимемо великі наукові відкриття?
- Тоді, коли в нас буде не відплив мізків, а приплив.
- Чи можемо ми нарешті жити нормально?
- Ні: ми надаємо перевагу боротьбі за виживання.
- Яку ви музику любите?
- Свою: у кожної людини є своя музика.
- Хто здатний на гарний героїчний вчинок?
- Гарна людина.
- Що робити з людьми, які впали?
- Треба їх підняти — але так, щоб завтра вони не впали, а полетіли.
- Коли народ втрачає себе?
- Коли забуваються духовні цінності.
- Що забезпечить мир у світі?
- Дружба.
- Що найбільше об'єднує людей?
- Страждання і любов.

- Що найбільше запам'ятовується?
- Доброта.
- Коли народжуються справжні зірки?
- Вночі.
- Про що ви мрієте?
- Зробити те, чого не можуть зробити інші.
- Чому армія виконає команду з лівої ноги?
- Бо коли вона виконає команду з двох ніг, то впаде на спину.
- Коли ми виберемось з ями, в якій опинились?
- Коли розпрощасьмося з політикою і подружимо з економікою.
- Що для вас найстрашніше?
- Скалічене дитяче серце.
- В чому причина наших бід?
- В тому, що ми не можемо відрізнити мудрих справ від немудрих.
- Як боротися за місце під сонцем?
- Кожний бореться по-своєму.
- Чому наші задуми не відповідають результатам?
- Ми забуваємо принцип: "Сім разів відміряй, раз відріж".
- Чому потерпіла ідея соціалізму?
- Вона розійшлася з інтересами мас.
- Чи всі люди з вищою освітою думають однаково?
- Так думати — наївно.
- Чи ви любите владу?
- Люблю: сама над собою.
- Чому в нас нехтують здібними людьми?
- Бо дуже багато посередніх.
- Ви довіряєте людям?
- Довіряю, але перевіряю.
- Яка різниця між нашими чергами і пірамідами Хсопса?
- Ніякої: з них виходу нема.
- Кому вигідні черги?
- Всім, хто плюс на людей.

- Як ви назвете початок і кінець перебудови?
- Фальш-старт, фальш-фініш.
- Що повинно об'єднувати людей?
- Гуманізм, милосердя.
- Чи в нас уже закінчена війна?
- Вона тільки почалася.
- Чому у нас так багато принижених і пригноблених?
- Тому що існує казарма на заводі і кріпосне право в селі.
- Чому не діють наші закони?
- Бо вони склалися за принципами: "стук-грюк, аби з рук".
- Що таке людина без совісті?
- Вона спокійно проходить повз умираючого.
- Що значить людина без віри?
- Це не людина.
- Чи завжди в спорі народжується істина?
- Залежить від тих, хто спорить.
- Як зближуються люди?
- Через культуру.
- Вам відомо, що Наполсон у свій час не відправився в Індію, тому що в нього не було чобіт?
- Невже і в Франції майже два століття тому йшла перебудова?
- Якими якістьями володіють наші політики?
- Вони уміють довести, що чорне — це біле, а біле — це чорне.
- Чи наш уряд сліпий, що не реагує на те, що відбувається навколо?
- Він не такий сліпий, як не бажає бачити.
- Яка в митця сила?
- Влада й сила таланту.
- Що нам перешкоджає жити?
- Ями і канави, яких повно в нашому житті.
- Що таке совість?
- Це внутрішній Бог.

- Чи у вас бувають моменти, коли ви думаєте, де взяти грошей?
- Відколи людство придумало гроші, виникає питання, де їх узяти.
- Ви можете вирішувати складні життєві проблеми?
- Сьогодні навіть простих не вирішиш.
- Які думки оволодівають вами сьогодні?
- Як вийти з катастрофи.
- Чи сьогодні люди розуміють нашу владу?
- Людям важко розуміти владу, а владі — людей.
- Яким грошам ви надасте перевагу — карбованцві чи доларові?
- Добре мати одно і друге.
- Як ви виконусте план на роботі?
- Ми гонимось за своїм хвостом.
- Як ми рухасмось вперед?
- Ми опинились перед глухою стіною.
- Ви вірите в те, що людина — коваль свого щастя?
- З пустоти нічого не скусш.
- Як ви сприймасте симфонію музики і симфонію квітів?
- Симфонію музики я слухаю, а симфонію квітів дивлюся.
- Чому сьогодні підприємства не виконують плани?
- З нічого щось не зробиться.
- Як сьогодні співіснують політика і економіка?
- Це дві сторони одної медалі.
- Що вам нагадує наша країна сьогодні?
- Занедбане чоловіче господарство.
- Хто може оживити душу тих, що втратили надію?
- Тільки жива душа.
- Що таке оренда?
- Це палиця старця.
- Як виховати гармонійну людину?
- Через естетичне виховання.

- Кого карає історія?
- Того, хто запізнюється.
- Яким би ви хотіли бачити свого начальника?
- Байдуже — чорний кіт чи білий кіт, головне, щоб він ловив мишей.
- Чи ви можете намалювати час?
- Це все одно, що ловити синю птаху.
- Що нам сьогодні треба не забувати?
- Приповідки: "Сонце — на літо, зима — на мороз".
- На що сьогодні схожа наша країна?
- На казкового героя Джіна, який одною рукою будувє, а другою руйнує.
- Що таке сім'я?
- Це символ коштовності, який з роками стає все дорожчим.
- В чому лихо нашого людства?
- У тому, що нема старих учителів.
- Чи світ зміниться?
- Так: якщо кожного дня робити одну і ту ж роботу хоча б потроху.
- Яким було ваше життя?
- Чеканням.
- Чи однакової сили любов у двох закоханих?
- Ні. Одні кохає сильніше, друге слабше.
- Де найкраще жити?
- Там, де нас нема.
- Чи можна змусити кохати?
- Ні: не можна вилікувати хворобу, загнавши її досередини.
- Коли ми визнаємо, на якому світі живемо?
- Коли настане загальне пробудження.
- Які в нас полюси соціального неблагополуччя?
- Будинки престарілих і будинки дитини.
- Що в світі — єдине?
- Віра і людина.
- Чи ви себе розумієте?
- Так. Коли залишаюся наодинці.

- Чи допомогла вам у житті мудрість?
- Так. Але вона з'їла моє серце.
- Що значить війна законів?
- По всій країні шелестять паперові залпи.
- Коли караван повертається назад, хто йде попереду?
- Кульгавий верблюд.
- Хто призначений жити вічно?
- Той, хто прийняв святе хрещення.
- Коли люди починають думати про вічність?
- У старості.
- Коли починається життя людини?
- З моменту її народження.
- На якому кораблі життя ми пливем?
- На такому, що нахилиється то вправо, то вліво, і води вже напились по горло.
- Ради чого краще народитись, ніж не народитись?
- Ради того, щоб спостерігати світ.
- У що вам хотілося б повірити сьогодні?
- В те, що любов і краса врятують світ.
- Що для вас головне?
- Внутрішня свобода.
- Що таке людина?
- Вінцець божого веління.
- Хто ми?
- Привиди, які прийшли з темноти й підуть у темноту.
- Чи вам подобається мисливство?
- Ні. Воно викликає в мене почуття м'ясоїдних тварин.
- Що таке сила?
- Знання.
- Від чого зеленіє корона?
- Від сильного кореня.

- Скільки у суду Богів?
- Один.
- Що таке демократія?
- Це милосердя культури.
- Де шукати справедливості?
- В душі людини.
- Чому в нас люди сьогодні не жартують?
- Пора жартів минула з народженням перебудови.
- Чи ви ризикуєте?
- Хто не ризикує, той не виграс.
- Що ви думаєте, дивлячись на стару жінку?
- Дивлячись на неї, я не вірю, що вона кохала і була коханою.
- Чим закінчуються війни?
- Договорами.
- Кого судити за те, що дали нам у руки атомну енергію?
- Час.
- Що значить любити людей?
- Це вище достоїнство людини.
- Що ви скажете про талановитих і безмежно мислячих людей?
- Всі вони горять кожний своїм вогнем.
- Як народився теперішній час?
- Від суми часів минулих.
- Що народжує любов?
- Любов.
- Чи у вас в підсвідомості сидить щось ідеальне?
- Ідеальне сидить у серці.
- Які ви поради дасте людям?
- Не слухати ніяких порад.
- Хто щасливий?
- Більш щасливий той, що дає, а не той, що бере.

- Від чого людина щаслива?
- Від знання.
- Чому людям так багато всього треба?
- І дитина на себе ковдру натягує.
- За що в нас гинули люди?
- За свободу мислі і духа.
- Чим повинна займатися нормальна людина?
- Життям.
- В чому для нас головна небезпека?
- В незавершеності того, що ми робимо.
- Чому нашим людям так багато треба матеріальних благ?
- Одними ідеями ситий не будеш.
- Чого ви боїтеся?
- Померти, не побачивши кінця перебудови.
- Доля інколи штовхас людину в непередбачений бік. Чому?
- Вона дуже вередлива.
- Через свій невдалий шлюб чоловік лас всіх жінок. Хіба це справедливо?
- Опікся на гарячому, дус на холодне.
- Звідки у нас іде зло до людини?
- Від держави.
- Чи для людини роки — велика перешкода?
- Справа не в роках, а в вартості людини.
- Чи ви любите позичати свої речі іншим?
- Коли гарна скрипка побувас в руках поганого музиканта, вона втрачає своє попереднє звучання.
- Який наш внутрішній ринок?
- Як решето, яке не можна наповнити водою.
- Чи будуть переможці у міжнаціональних зіткненнях?
- Не буде, тому що бути не може.
- Які сили в нас можуть перемогти?
- Компетентні.

- Чому в Феміди зав'язані очі?
- Щоб не бачити сліз засуджених і їх дітей.
- Над ким сміється історія?
- Над поганими політиками.
- Чому у нас люди убогі?
- Тому що лають Бога від порога.
- Якою ви с людиною?
- Людиною в собі.
- Хто в цьому страшному світі зможе зберегти людську гідність?
- Той, хто її мав.
- Що таке милосердя?
- Милосердя — не те, що йде згори, а те, що йде від серця.
- Які плями переважають в нашій історії?
- Чорні і білі.
- Чим просякнута наша атмосфера?
- Ядохімікатами.
- Що таке свобода вовка?
- Нзволя ягняти.
- Хто терпить несправедливість?
- Совість.
- Що таке слава артиста?
- Міраж: вона існує доти, доки існує сцена.
- Що таке театр?
- Стихія.
- Кому заборонено мріяти?
- Нікому.
- Що ви думаєте про драматургів?
- Усі драматурги гарні, якщо гарні артисти.
- Хто живе чужим життям?
- Артисти.
- Що ви думаєте про честь?
- Її не може принизити бідність.

- Я мрію про прекрасне майбутнє! А ви?
- Мріяти нікому не заборонено.
- Вам удача йде в руки?
- Як тінь, якої нікому не вдалося зловити.
- Що таке життя?
- Бутафорія.
- Я не люблю, коли мені закривають рот. А ви?
- Я навпаки: не люблю, коли мені його відкривають.
- Чи ви судите людей поза очі?
- Ні, я пам'ятаю святе правило: "Не судить, то несудимі будете".
- Що збагачус вас?
- Самовідданість.
- Що таке культура?
- Совість держави.
- Що наші люди викохали в своїй душі за часів диктатури пролетаріату?
- Черствість.
- Як ви можете назвати стан людей при диктатурі?
- Катастрофою душі.
- Чи наша країна ще розквітне колись?
- Так, якщо вона розкріпостить думки своїх людей.
- Чи ви говорите в очі людям те, що думаєте про них?
- Лише тому, хто цього заслужить.
- Що ви робите після сварки з кимсь?
- Шукаю стежки миру.
- Чи ви бували в тупиковій ситуації?
- Я з неї ще не вийшла.
- З чим можна порівняти талант?
- З коштовним камнем: чим більше його шліфувати, тим більше він відсвічує своїми блискучими гранями.
- Що таке ненависть в сім'ї?
- Безвихідна пастка.

- Коли люди стануть кращими?
- Коли володітимуть продуктом своєї праці.
- Чому люди не хочуть працювати?
- Бо в них усе відбирають.
- Ми йдемо до капіталізму?
- Ні, до маразму.
- Чи з трудів праведних можна чекати багатства?
- Як з козла молока.
- Хто має владу?
- Той, хто володіє землею.
- Чим сильна державність?
- Власністю.
- Якими повинні бути закони?
- Точними.
- Що ви робите в гніві?
- Зупиняюсь.
- Що нам несе боротьба в ім'я майбутнього?
- Сльози, страждання.
- Чи є в нас люди з міцним великим розумом?
- Є, але вони скоро втрачають його.
- То хто ж ми, жителі найбагатшої в світі країни?
- Безіменні герої.
- Що потрібно для щастя?
- Талант.
- Яка особливість нашого народу?
- Він себе губить в потоці слів.
- Чи ми ще посядемо в світі заслужене місце?
- Так: "Якщо замість слова "ми" поставимо слово "я".
- Чи ви вмішуетесь в чужі справи?
- Ні: краще займатися своїми.

- Що є вічними супутниками кохання?
- Розчарування і зрада.

- Що заспокоює вас в прикрі години?
- Кольорові сни.

- Що роз'їдає людей?
- Сварка.

- Ви любите довго спати?
- Хто рано встає, тому Бог дає.

- Що для вас найстрашніше?
- Йти по замкненому колу.

- На що зараз наше суспільство тратить свої сили?
- На те, щоб знищити свої ідеї.

- Що потрібно зараз кожній людині?
- Подобріти душею.

- Що ви порадили б зараз нашим депутатам?
- Наверстувати час.

- Де ви почувате себе спокійно?
- На рідній землі.

- Перед чим ми всі рівні?
- Перед болем і перед смертю.

- Яка мрія наших людей?
- Вижити.

- З чого ви судите про людину?
- З роботи її рук.

- Що таке архітектура?
- Застигла музика.

- Яку б ви хотіли слухати музику?
- Музику серця.

- Що сьогодні нагадує вам наша країна?
- Розстрясний оркестр.

- Що ви думаєте про кожну людину зокрема?
- Кожний з нас — прилад, цінний якого ми ще не знаємо.

- Тепер люди рідко зустрічаються одне з одним. Чому?
- Кожний зник для себе.

- Які люди бувають підозріливими?
- Нескультурні.

- Кого бояться в нашій країні?
- Інакомислячих.

- Невідоме чомусь вважають ворожим. Чому?
- Тому що невідоме.

- Чому деякі люди дуже люблять самих себе?
- Тому що їх інші не люблять.

- На що людина має право?
- Жити і творити історію.

- Як ви назвали б героя без серця?
- Тираном.

- Яке багатство нас чекає?
- Ліс атомних станцій, що працюватимуть на зарубіж.

- Чи знаєте ви, коли буде кінець світу?
- Так, про що невідомо матросові, знає адмірал.

- Яке буде наше майбутнє?
- Країна, де не поважають старості, не має майбутнього.

- Як ви оцінюєте ставлення окремих партій до нашої армії?
- Як Наполсон Бонапарт: "Народ, який не хоче годувати свою армію, буде годувати чужу".

- Що є небезпечним для істини?
- Пряник.

- Пригадуєте, що сказав Чехов про свободу?
- Так. Він сказав колись: коли людині оголосять свободу, вона злякається, бо не знатиме, що з нею робити.

- А ви маєте свободу?
- Маю: моя свобода завжди зі мною.

- Чи ви кличете когось собі на допомогу в критичній ситуації?
- Марна справа кричати "а-у", якщо тебе ніхто не чує.

- Тепер тільки й чуєш: "Треба розбудити людину в людині". Як це практично можна зробити?
- Це значить: викликати штучні роди.

- Що розпалює пристрасть?
- Чекання.

- Коли в нас закінчиться війна законів?
- Коли ми поховасмо останній закон.

- Останнім часом дуже мало вручають людям урядові нагороди. Чим це викликано?
- Вінки безсмертя в наш час подорожчали.

- Що таке ціна мистецтва?
- Мистецтво.

- Знаєте, де наші мільярди зариті?
- В Чорнобилі.

- Що перемагає зло?
- Правда і любов.

- Яка сила слова?
- Слово може бути сильніше за десять дивізій. Слово може бути смертельною стрілою.

- Як назвати епоху, в якій ми живемо?
- Ми живем між минулим і майбутнім.

- Що не має батьківщини?
- Товар.

- Що з'їдає вашу душу?
- Самотність.

- А що таке самотність?
- Це наростаюча особливість віку.

- Як стати пророком?
- Покинути свою вітчизну.

- Чи у вашому приватному житті були смішні ситуації?
- Я двічі женився на одній і тій же жінці.

- Що таке наука?
- Це те, що ми спостерігаємо навколо себе.

- Чи можна залишатися самим собою у важких обставинах?
- Це залежить не від нашої волі.

- Що людині необхідно зробити?
- Подивитися на себе збоку.

- Що має статися перед поліпшенням?
- Погіршення.

- Яка мова є неповторною?
- Музика.

- Яка найщасливіша людина?
- Та, яка любить, а не та, яку люблять.

- Як віддячувати добрим людям за їх добро?
- Їм треба платити зарплату.

- А що таке добро?
- Комплекс усіх зусиль.

- Чи зустріли ви ту, що полюбила на все життя?
- Я то зустрів, а чи зустріла вона?

- Чи кожний може стати талантом?
- Може. Тільки не кожний знає, як це робиться.

- І все-таки — чи перебудується свідомість наших людей?
- Поки люди не витравили з себе раба, свідомість не зміниться.

- Що ви найбільше цінуєте?
- Довір'я.

- Якого віку люди вам найбільше подобаються?
- В кожному віці є свої принади.

- Чи ви квапитеся додому?
- Так: дома і стіни допомагають.

- Чи можна розділити красу і благородство душі?
- Ні, вони поєднуються.
- Чи в нас настане ще якийсь просвітління?
- Дай боже побачити нам сліди просвітління хоч би в наших онуках.
- Якими методами лікувати наше суспільство?
- Всі методи гарні, які ведуть до поліпшення життя.
- Що важливо для жінки?
- Не втратити віру в себе.
- Що ви скажете про юність?
- Юність бідна, але сильна.
- Яка залежність між чоловіками і жінками в суспільстві?
- Чим більше справжніх чоловіків, тим більше справжніх і жінок.
- Що таке любов?
- Блаженність, тайна тайн.
- Яку свободу люди вибирають?
- Різну.
- Що значить бути гарною жінкою?
- Це великий привілей.
- Коли жінка буває щаслива?
- Двічі: коли виходить заміж і коли розлучається.
- Про що думає жінка, у якої є коханець?
- Думає, як здобути другого.
- Як ви дивитесь на артиста?
- Як на картину, яку треба оглядати здалеку.
- Як ви змагаєтесь зі своїм суперником?
- Без ненависті.
- Як ви гадаєте, ринок виправить наше становище?
- Горбатого могила виправить.
- Чи ви легко розкриваєте душу людини?
- Чужа душа — потемки.

- Про що мріють нормальні люди?
- Про нормальне життя.
- Як ви ставитесь до виграшу і програшу?
- Краще достойно програти, ніж на йоту виграти.
- Що головне в праці?
- Результат.
- Що нам світить на горизонті?
- Чорні тучі.
- Роки перебудови дають нам дуже високий процент економічного збитку. Чому?
- Руїнувати — не будувати.
- Як рухається наша перебудова?
- На голодному тигрі, який хоче їсти.
- Що за собою тягне кожна помилка?
- Пробоїну.
- Що значить сьогодні бастувати?
- Вставляти палиці в колеса, що ледве рухаються.
- За яким принципом живуть сьогодні бюрократи?
- Чим гірше, тим ліпше.
- Чи ви впадаєте в гнів?
- Гнів ніколи не був для мене добрим порадиником.
- Якими є люди справжні?
- Чесними.
- Які останнім часом стосунки між людьми?
- Помічається велике відчуження.
- Чи люди, які кидають батьківщину, потрібні за кордоном?
- Так, як і тут, дома.
- Як наші люди повинні жити між собою?
- Родинно, а не різницею.
- Чи ви прагнете досягти якоїсь вершини?
- Прагну, хоч і знаю, що ніколи до неї не дійду.

- Що робить Бог, якщо хоче покарати когось?
- Позбавляє його здорового глузду.
- Що наша країна проворонила?
- Моральність.
- Що таке віра?
- Святиня.
- Що таке благородство?
- Продукт виховання.
- Як ви розумієте правду?
- Так, як правду.
- Що дорожче від всесвіту?
- Одна чиста душа.
- Скільки годин повинна працювати душа?
- День і ніч.
- Що відбирає в людини душу?
- Кожна випита чарка вина.
- Що зберігає пам'ять?
- Письмена.
- Які сьогодні стосунки між людьми?
- Одним доводиться боротись з багатьма, другим — ні з ким.
- Що таке моральність?
- Це захист слабших від властей імущих.
- Як довго живе мудрість?
- Віки.
- Як люди йдуть до свободи?
- По-різному.
- Чи моральність повернеться до людей?
- По ній уже подзвонили.
- Як ви оцінюєте "дівчину" в армії? Де її коріння?
- Це жорстокість, занесена з цивільного життя.

- Де береться добро і зло?
- Добро сіють — зло проростас саме.
- Чи в світі багато талановитих людей?
- Талант завжди рідкість, і його завжди шукають.
- Хто вчить людину писати книги?
- Талант плюс життя.
- Чи можна культуру реанімувати?
- Її не можна вбивати.
- Що таке голос часу?
- Голос пам'яті.
- Що з нами буде, як вичерпаються джерела енергії?
- Усі стануть Дідами Морозами і Снігуроньками.
- Що залишається після тьми?
- Слова.
- Де залишаються образи, які йдуть від письменника?
- Вони назавжди йдуть до читачів.
- Як навчитися видобувати користь із втрат?
- Нічого не втрачаючи.
- Що вас турбує?
- Дзвінки з вічності.
- На що нам надіятися?
- Все в цьому світі висить на волосинці.
- Що видає юридичного?
- Пустиня його очей.
- Що станеться з людиною, якщо вона запізниться в молодості?
- Їй нічого буде робити в старості.
- Що нині підказує вам серце?
- Бурю в пустині.
- Для кого грають марш?
- Для тих, що йдуть.
- Чи боротьба за перебудову увінчається успіхом?
- Не завжди, коли кричить півень, настає ранок.

Вакалюк-Дорошенко Марія Іванівна

ОДКРОВЕННЯ

мініатюри

Технічний редактор С.В.Педовіз
Коректор М.І.Свідзінська

Підписано до друку 22.07.94.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний № 1
Офсетний друк. Друк. арк. прив.3,72
Обл. - вид. арк. 2,0
Тираж 20000 (перший завод-10000) Замовлення №
Львівське відділення Української асоціації письменників
Україна. 290008 Львів-8, вул. Підвальна, 3
Друкарня газети "Армія України"
290034, Львів - 34, вул. Тернопільська, 38.

Вакалюк-Дорошенко М.І.

В14

Одкровення. — Львів: ЛВУАП, 1994.— 63 с.
ISBN 5-7707-4986-5

Марія Вакалюк-Дорошенко — українська письменниця, автор багатьох прозових і поетичних творів, перекладач. В книзі "Одкровення" /книга перша/ вона в короткій прозовій формі передає думки, які ніби являють собою розмову письменниці з людьми, що її оточують. Відповіді на запитання — це влучні, притаманні народові висловлювання, часто не позбавлені гумористичного відтінку. Вони мають політико-філософське, побутове забарвлення, є своєрідним відгуком на багато моментів сучасного життя.

4702640202-003

В — Без оголошення

94

ББК 84УК

RANK XEROX

AUTHORISED DEALER

"РОСАН"

"ROSAN"

Українсько-канадське спільне підприємство
*****

Шановні підприємці та бізнесмени!

СП "РОСАН", офіційний дилер фірми RANK XEROX, пропонує широкий набір різного надійного, високопродуктивного обладнання:

- * від компактного апарату для малого бізнесу XEROX 5220 до повнокольорового XEROX 5775, в тому числі інженерні системи для копіювання формату А0.
- * телефакси, включно XEROX 7041, який працює на звичайному папері.
- * лазерні принтери.
- * електронні друкарські машини з українсько-російсько-англійським шрифтом.
- * папір XEROX формату А3-А4.

СП "РОСАН" гарантує встановлення, сервісне обслуговування, ремонт, забезпечує витратними матеріалами.

Оплата в карбованцях.

Звертайтеся: 290035 м. Львів, вул. Пасічна 135,
Тел. 42-51--04, факс 21-64-80